

Oktatási
Minisztérium

ORSZÁGOS
TANÉVNYITÓ
2003

KEDVES KOLLÉGÁK!

Különleges tanév előtt állunk. A most induló 2003/2004-es tanév idején Magyarország hivatalosan is az Európai Unió teljes jogú tagjává válik. A végzős diákok már a csatlakozás után ballagnak, s a jövő nyári vakációt immár teljes jogú uniós polgárként kezdi meg minden magyar pedagógus és iskolás.

Európa évtizedeken át egyet jelentett a vágyakkal és a reményekkel, a szabad világgal és az elérni kívánt jóléttel. Mostantól Európa mindennapi tapasztalatunkká válik, meghatározza életünket. Korábban a csatlakozás volt a célunk, ezentúl az lesz a feladatunk, hogy Európán belül minél sikeresebbek legyünk. Az Európai Unió tagjaként versenyre kell felkészülnünk. Ebben a versenyben csak a tudás adhat jólétet, biztonságot és kiszámíthatóságot. Képzett, felkészült, a változásokhoz alkalmazkodni tudó állampolgárok nélkül a csatlakozásból következő új lehetőségek kihasználatlanok maradnak. Így válik a magyar oktatás modernizálása Magyarország egyik legfontosabb stratégiai érdekévé, a sikeres jövő letéteményesévé.

Egy nemrég készült felmérés egyértelműen megmutatta, hogy a pedagógusok és a szülők pontosan érzékelik a magyar oktatási rendszer legfőbb problémáit: a sok fölösleges tananyagot, az állandó rohanást, az időhiányt. Az általános iskolákban nem jut elég idő az alapkészségek elsajátítására, ezért a gyerekek nagy része nem szereti meg a tanulást, és komoly szövegértési gondokkal küzd. A középiskolákban a diákok többsége túlterhelt, nem marad elég energiája arra sem, hogy valóban megtanuljon egy idegen nyelvet.

A felvételi követelményei miatt a pedagógusok nem tehetnek mást, mint hogy megpróbálnak minél gyorsabban minél többet megtanítani a tananyagból. Még akkor is, ha szakmai lelkiismeretük ez ellen sokszor tiltakozik.

Az említett kutatás során megkérdeztük a pedagógusokat és a szülőket, hogy szerintük szükség van-e változásra az oktatásban? A tanárok 83 százaléka, a szülők 67 százaléka igennel válaszolt. Ugyanakkor azt is mondták, hogy a változásokhoz kiszámíthatóságra és következetességre is szükség van. Mi most olyan reformot indítottunk el, amely mind a két elvárásnak megfelel: a következő évtizedben fokozatosan, kiszámítható és nyugodt körülmények között, használható tudást adó, a mainál sokkal inkább gyerekközpontú és pedagógusbarát oktatási rendszer jön létre. A kiszámíthatóság érdekében a reform legfontosabb elemeit előre láthatóan, több év alatt, felmenő rendszerben vezetjük be. Így például a pedagógiai program helyi tantervének helyi módosítását 2004-től az általános iskola első osztályában kezdve, az alapozó szakasz meghosszabbítását 2008-tól, nyelvi előkészítő évfolyamot 2004-től, a kétszintű érettségit 2005-től.

Ezt a kiadványt is azért készítettük, hogy Ön pontosan tájékozódhasson a közoktatási törvény módosításának lényegéről és részleteiről, a tartalmi szabályozás megújulásának folyamatáról, a pedagógusoknak juttatott kedvezményeiről, a tanév rendjéről, a pályázatokról, és így időben felkészülhessen a változásokra.

A reform előkészítését nagyon alapos szakmai munka segítette: a koncepció kidolgozását, a törvény módosítását komoly társadalmi vita előzte meg; a törvénytervezethez sok ezer oldalnyi véleményt kaptunk pedagógusoktól, gyermekpszichológusoktól, oktatáskutatóktól és a szakszervezetektől; ezeket a véleményeket a jogszabály megfogalmazásakor figyelembe vettük. És ami alapvető jelentőségű: a reformot támogatták a legfontosabb szakmai szervezetek, a törvény szellemiségével az Országos Köznevelési Tanács is egyetértett.

Tudjuk, hogy bármilyen fokozatos is a reform bevezetése, a változtatás okozhat nehézségeket, szükség van az alkalmazkodásra, a tanulásra. Tudjuk azt is, hogy csak akkor lehet türelmet és megértést kérni, ha a pedagógusok érzik: elismerik a munkájukat. Nem véletlen, hogy az első lépésünk a diplomás minimálbér bevezetése és a pedagógusok alapbérének 50 százalékos megemlése volt. A béremelés nemcsak anyagi, hanem erkölcsi elismerést is jelent. Tavaly a pedagógusok keresete még a nemzetgazdaság többi szereplőjének átlagfizetése alatt volt. Idén már a nemzetgazdasági átlagfizetés fölött keresnek a pedagógusok.

Ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy a magyar társadalom egyre fontosabbnak tartja a tanulást, és végre valódi megbecsülés övezheti azokat, akik tanítják és nevelik a gyerekeinket. Egy olyan korszakban, amelyben a tudás jelenti a legnagyobb tőkét, óriási a pedagógusok felelőssége. Soha nem volt annyira igaz a megállapítás, mint ma: Magyarország jövője az iskolapadokban dől el.

Ehhez a felelősségteljes munkához kívánunk sok erőt, lelkesedést és türelmet!

Magyar Bálint

MAGYAR BÁLINT
a Magyar Köztársaság
oktatási minisztere

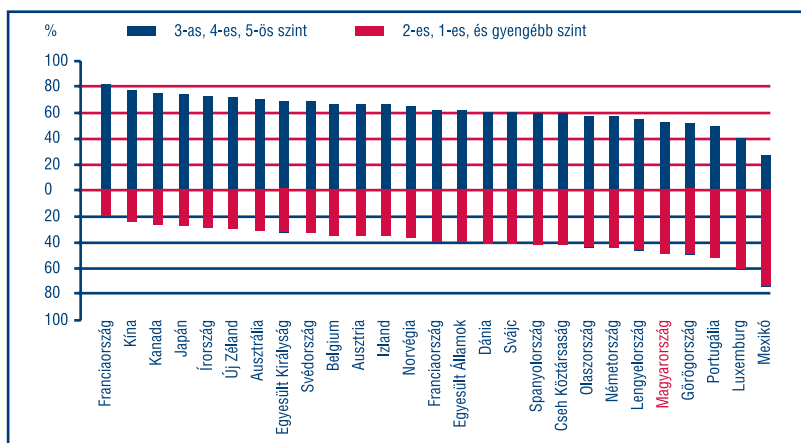

Szabados Tamás

SZABADOS TAMÁS
az Oktatási Minisztérium
politikai államtitkára

I. ISKOLA A GYEREKEKÉRT - A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA

A nemzetközi és hazai felmérések azt bizonyítják, hogy Magyarországon a tanulók jelentős része nem tanul meg úgy olvasni, hogy értse is az olvasottakat. A gyerekek sokszor csak lexikális ismeretek bemagolásával töltik az idejüket, s ezeket nem képesek a mindennapi életben alkalmazni, használni. A közoktatási rendszerből kikerülő fiatalok nagyobbik része nem beszél idegen nyelven, és nem tudja használni az informatikai eszközöket.

1. ÁBRA

A MAGYAR GYEREKEK KÖZEL FELE ALIG ÉRTI, AMIT OLVAS

A PISA-vizsgálatot 2000-ben bonyolították le 31 országban 15 éves tanulók körében. A PISA-vizsgálat nem azt mérte, hogyan tudják a gyerekek visszaadni a bemagolt tananyagot, hanem azt, hogy mennyire képesek különböző feladatokat megoldani. A 31 vizsgált ország gyerekei között a magyar diákok a 23. helyen állnak. Szövegértésben a magyar 15 éves tanulók 48 százaléka nem érte el a hármas szintet, azaz a gyerekek közel fele éppen hogy elégséges vagy annál is alacsonyabb teljesítményt nyújtott.

Forrás: OECD PISA adatbázis, 2000

A másik súlyos probléma, hogy a magyar iskolarendszer nem csökkenti, hanem újratermeli a társadalmi különbségeket. A sikeres továbbtanulás érdekében igénybe vett különórákat csak a tehetősebb családok engedhetik meg maguknak. Az eleve nehezebb helyzetben lévő gyerekek hátránya az esetek döntő részében az iskolai évek alatt csak tovább nő.

A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRA AZÉRT VOLT SZÜKSÉG, HOGY MEGVALÓSULHASSON A HÁROM LEGFONTOSABB CÉL:

1. **a tanulók olyan korszerű és használható tudást kapjanak az iskolában, amelynek segítségével egész életük folyamán képesek lesznek új ismereteket elsajátítani,**
2. **megszűnjön a tanulók sok esetben felesleges túlterheltsége,**
3. **növekedjen a társadalmi egyenlőség, minden gyermeknek legyen esélye boldogulni az életben.**

MIÉRT JÓ AZ ÚJ KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY A GYEREKEKNEK?

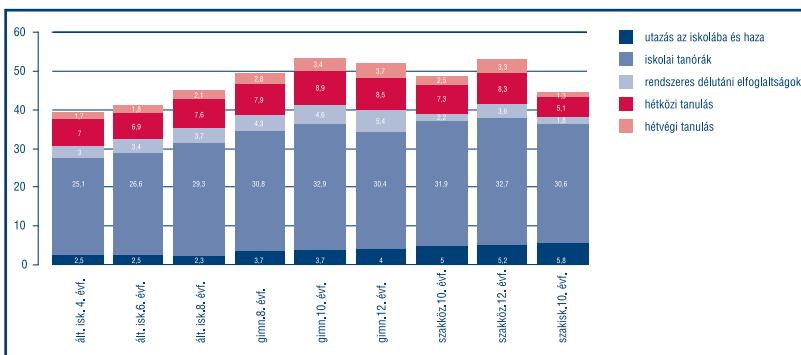
- Mert a törvény kimondja: az iskolákban minden esetben a gyerekek mindenek felett álló érdekéből kell kiindulni.
- Mert használható tudást kapnak az iskolákban.
- Mert megszűnik fölösleges túlterhelésük.
- Mert visszaszorul a hátrányos helyzetű gyerekeket sújtó árnyékotatási rendszer.
- Mert versenyképes, használható nyelvtudással kerülnek ki az iskolapadból.

MIÉRT JÓ AZ ÚJ KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY A PEDAGÓGUSOKNAK?

- Mert megszűnik az iskolarendszerben a versenyfutás az idővel.
- Mert a törvény valódi értelmiséginek tekinti a pedagógusokat, akik szabadon állíthatják össze az iskola helyi tantervét.

MIÉRT JÓ AZ ÚJ KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY A SZÜLŐKNEK?

- Mert a korábbinál jelentősebb mértékben vehetnek részt a gyermeküket érintő döntések meghozatalában.
- Mert az egyetemi/főiskolai továbbtanuláshoz elegendő lesz a középiskolában elsajátított tudásanyag, és ezért nem kell drága különórát igénybe venni.
- Mert biztosak lehetnek abban, hogy a gyermekük olyan tudást szerez az iskolában, amely megalapozza későbbi érvényesülését.

2. ÁBRA

TÜLTERHELT GYEREKEK

Ez az ábra azt mutatja meg, hogy a gyerekek ugyanannyi időt töltenek munkavégzéssel, mint a felnőttek. A gimnáziumok utolsó két évfolyamán már átlagosan heti 50 órát tanulnak.

Forrás: Double Decker, 2003. január-május

A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁNAK LEGFONTOSABB ELEMEI

HOSSZABB LESZ AZ ALAPOZÓ SZAKASZ

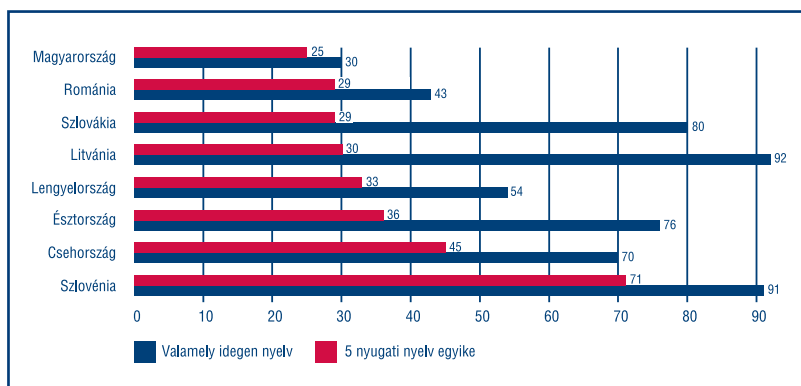
A felmérések azt bizonyítják, hogy komoly baj van a magyar gyerekek szövegértési képességével: a gyerekek jelentős része egyszerűen nem érti, amit olvas. Megfelelő szövegértési képesség nélkül viszont nem lehet eredményesen tanulni. Ezek a diákok a későbbiekben nem lesznek képesek alkalmazkodni a munkaerőpiaci elvárásokhoz, nem tudják majd feldolgozni a folyamatosan érkező új ismereteket. Mindez azért van, mert az oktatási rendszer mostanáig nem biztosított kellő időt az alapkészségek elsajátítására, hanem rohanásra kényszerítette a pedagógusokat, jóllehet mindannyian tudjuk, hogy az alapozó időszak nem elvesztegetett idő, hanem minden későbbi tanulmány alapja.

Az új közoktatási törvény meghosszabbítja az iskolai oktatás kezdő szakaszát, hiszen ezekben az években kell megfelelő szinten elsajátítani az alapvető készségeket: meg kell tanulni írni, olvasni és számolni. 2004-től felmenő rendszerben bevezetjük, hogy az általános iskola első-negyedik évfolyamán kizárólag tanítók taníthassák a tanulókat, ezeken az évfolyamokon tanárok nem végezhetnek majd nevelő és oktató munkát (kivéve a testnevelést, az emelt szintű oktatásban tanított idegen nyelvet, a művészeteket, a nemzetiségi és etnikai kisebbségi nyelvet és irodalmat). A készségek és képességek fejlesztése az ötödik és hatodik osztályban az eddigieknél hangsúlyozottabban folytatódik, ezeken az évfolyamokon az erre felhasználható idő 2008-tól 3 éven át 20 százaléka, később pedig az összes kötelező óra 25-40 százaléka lehet.

NYELVI ÉS INFORMATIKAI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM A KÖZÉPISKOLÁBAN

A szülők, a pedagógusok és a diákok tisztában vannak azzal, hogy nyelvtudás nélkül egyre nehezebb boldogulni. A biztos nyelvismeret része annak a tudásnak, amely a továbbtanuláshoz, a sikeres szakmai előmenetelhez és a világ megismeréséhez szükséges. Nyelvtudás nélkül nemcsak állást nehezebb találni, de kihasználatlan marad az a számos lehetőség is, amelyet a nyelvtudás által megismerhető világ kínál. Az európai uniós csatlakozás csak még jobban rávilágít arra a problémára, hogy a magyar diákok többsége egyáltalán nem, vagy nem megfelelően beszél idegen nyelven. Az Oktatási Minisztérium azért indította el a Világ-Nyelv programot, mert a nyelvtudás fejlesztését az oktatási reform egyik legfontosabb elemének tekinti. Az új közoktatási törvény lényeges változást hoz ezen a téren.

2004 szeptemberétől minden gimnáziumban és szakközépiskolában nyelvi előkészítő évfolyam indulhat a kilencedik évfolyamon. Az ezt igénylők részére a kötelező tanórai foglalkozások 40 százalékának megfelelő időkeretben idegen nyelvből, nemzetiségi és kisebbségi nyelvből intenzív nyelvi felkészítés folyhat. A nyelvi előkészítésre fel nem használt időkeret 25 százalékát informatikai ismeretek oktatására, a fennmaradó időkeretet pedig képességfejlesztésre kell fordítani. Az egyéves intenzív nyelvi képzés minden bizonnyal komoly javulást eredményez majd a tanulók nyelvtudásában. Meggyőződésünk, hogy azok a gyerekek, akik élnek ezzel az új lehetőséggel, sikeresebbek lehetnek az életben a továbbtanulás, és később munkájuk során.

3. ÁBRA

A MAGYAROK IDEGEN NYELV-TUDÁSA A LEGALACSONYABB A CSATLAKOZÓ ORSZÁGOK KÖZÜL

A 15 éven felüli magyar népességnek mindössze 25 százaléka beszéli az öt leggyakoribb nyugati nyelv valamelyikét. A nyelvtudás hiánya megakadályozza, hogy éljünk az EU-tagságból adódó esélyekkel.
Forrás: Eurobarometer felmérés, 2002. március

FELVÉTELI VIZSGA HELYETT KÉTSZINTŰ ÉRETTSÉGI

Gyakorló pedagógusok és oktatási szakértők régóta bírálják a magyar oktatási rendszert azért, mert a felsőbb szintek követelményei szinte agyonnyomják az alsóbb szinteket. A középiskolát a felsőoktatás követelményei terhelik, a középiskolás diákok a sikeres felvételi vizsga érdekében sokszor egyetemi/főiskolai szintű tananyagokat tanulnak. Ugyanez a helyzet az

általános iskola felső tagozatán, ahol a középiskolai továbbtanulás szempontjai diktálnak. Ma már ott tartunk, hogy az általános iskola elvárásai nem ritkán az óvodákban is megjelennek. Ennek a jelenségnek a következménye az egész közoktatásra jellemző időhiány, a rohanás és a stressz. Kényszerpályán van a szülő és a pedagógus is: amíg a sikeres továbbtanulás feltétele a felsőbb szintek követelményeinek való megfelelés, nincs más választásuk. Pedig mindannyian tudjuk, hogy a gyerekek érdekét az szolgálja, ha az életkoruknak megfelelő képzést kapnak. Egyértelmű tehát, hogy ennek a túlfeszített rendszernek a megváltoztatását a legfelső szinten kell megkezdeni.

A középiskolás diákok életében jelentős változás lesz, hogy 2005-től megszűnik a felsőoktatási felvételi vizsga, szerepét a kétszintű érettségi vizsga veszi át. Ez végre megteremtí a lehetőséget annak, hogy a sikeres továbbtanuláshoz elegendő legyen a középiskolás tananyag elsajátítása. A diákoknak a jövőben nem kell az érettségi mellett külön felkészülniük az egyetemi/főiskolai felvételi vizsgára. Így az érettségi vizsga visszanyeri méltóságát. A kétszintű érettséggel főlegessé válnak a társadalmi különbségeket növelő, a szülők és a diákok számára egyaránt nagy terhet jelentő, költséges egyetemi/főiskolai felvételi előkészítők, különórák is.

A kétszintű érettségi 2005-től történő bevezetése vonatkozik mindazokra, akik 2001 szeptemberében – vagy később – iratkoztak be a 9. évfolyamra, és 2005-ben – vagy később – fejezik be iskolai tanulmányaikat a 12. évfolyamon. Azok tehát, akik 2000 szeptemberében olyan osztályba iratkoztak be, amelyben a 13. évfolyam végén teszik le érettségi vizsgájukat, azok 2005-ben értelemszerűen még a régi rendszer szerint érettségiznek, így az egyes tantárgyakból az ő érettségijük a felvételi szempontjából középszintű vizsgának számít. Ugyanakkor ezek a tanulók is jelentkezhetnek 2005-ben emelt szintű vizsgára.

A pedagógusoknak, a diákoknak és a szülőknek egyaránt fontos tudniuk, hogy az emelt szintű nyelvi érettségi legalább 60 százalékos teljesítése esetén középfokú, 40-59 százalékos teljesítése esetén pedig alacsonyabb fokú államilag elismert nyelvvizsgával egyenértékű, azaz a középiskolások ingyenesen juthatnak nyelvvizsgához. Informatikából a középszintű és az emelt szintű jeles érettségi vizsga egyaránt az ECDL vizsgával lesz egyenértékű.

AZ ISKOLASZERKEZET NEM VÁLTOZIK

Az új törvény az iskolai nevelő-oktató folyamatot egységként kezeli, melyből 8 év az alacsonyabb fokú oktatás, és ehhez közvetlenül kapcsolódnak a középiskolai, illetve a szakiskolai tanulmányok. Így az egyszer már átadott ismeretek többségének újbóli oktatása szükségtelenné válik.

VÁLTOZATOSABB, SOKRÉTÚBB TANULÓI ÉRTÉKELÉS

A gyermekek szellemi-teszt fejlődését nem lehet jól kifejezni egy ötfokú skála alkalmazásával. A hagyományos osztályzat sokkal több mindent takar el, mint amennyit elárul, ezért fontos, hogy a diákok egy érdemjegynél árnyaltabb jellemzést kapjanak. Az osztályzatra, mint értékelési eszközre általában a verseny miatt van szükség: a számok egyszerűen összehasonlíthatók, segítségükkel a gyerekek könnyen rangsorolhatók. De vannak életkorok, amikor még semmi szükség a versenyre és a teljesítménykényszerre.

Ezért 2004. szeptember 1-jétől az első évfolyamon kezdve felmenő rendszerben bevezetve az első három évfolyamon és a negyedik évfolyamon félévkor kötelező lesz a tanulói szöveges értékelése. A szöveges minősítés formáját az iskolák pedagógiai programjukban maguk határozzák meg. Ennek az értékelési módnak az a célja, hogy a pedagógus pontosan tudja tájékoztatni a szülőt: miben sikeres a gyermek, miben kell javulnia, és milyen kérdésekre kell több figyelmet fordítania.

4. ÁBRA

SZÜKSÉG VAN-E VÁLTOZÁSRA A KÖZOKTATÁSBAN?

A pedagógusok és a szülők túlnyomó többsége szerint szükség van változásokra a közoktatásban.
Forrás: Double Decker, 2003. január-május

A HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS TILALMA

A törvény tiltja a hátrányos megkülönböztetést tilalmát a közoktatási intézményekben, valamint meghatározza az eljárás rendjét olyan intézkedés esetén, amelynek következtében sérül az egyenlő bánásmód elve. A közoktatásról szóló törvény új rendelkezései alapján semmissé lehet nyilvánítani minden olyan döntést, intézkedést, amely a gyermekek, tanulók csoportját vagy akár egyetlen gyermeket neme, kora, származása, családi helyzete alapján vagy bármely más oknál fogva hátrányosan megkülönbözteti.

A VESZÉLYEZTETETT GYERMEKEK VÉDELME

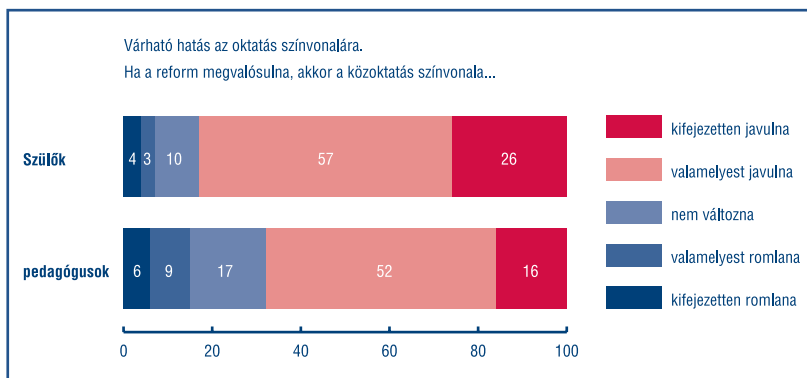
A törvény újraszabályozza azokat a rendelkezéseket, amelyek alapján az óvodai felvétel, a kollégiumi elhelyezés, az iskolai napközibe történő felvétel iránti kérelmeket el kell bírálni. A módosítás kötelezővé teszi a gyermek, tanuló felvételét az óvodába, az iskolai napközibe, illetve a kollégiumba, ha a felvétel összefügg a gyermek, tanuló veszélyeztetettségével, illetőleg a gyermek ügyében hozott gyámhatósági intézkedésekkel.

A DIÁKOK ÉS A PEDAGÓGUSOK KÖZÖTTI BIZALOM ERŐSÍTÉSE

A gyerekeket éppúgy megilletik az alkotmányos alapjogok, mint a felnőtteket. A törvény ezért ugyanolyan joggal ruházza fel a pedagógusokat, mint amilyenekkel az ügyvédek és az orvosok rendelkeznek. Ez azt jelenti, hogy ha egy gyerek a pedagógusának kifejezetten bizalmi alapon elmesél valamit, akkor a pedagógus köteles azt bizalmasan kezelni. A titoktartási kötelezettség lehetővé teszi, hogy a tanuló és a pedagógus között olyan bizalmi viszony alakulhasson ki, amelyben a gyerek akkor is segítséget tud találni, amikor életkori, vagy személyes okok miatt máshol nincs módja erre. A titoktartási kötelezettség nem merev és feloldhatatlan szabály. A szabályozás azt a célt szolgálja, hogy a pedagógus a rábízott titkot minden kockázat nélkül megőrizhesse.

A nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakat, valamint azokat, akik a nevelőtestületi ülésen részt vesznek, – a pedagógusokhoz hasonlóan titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel, valamint annak családjával összefüggésben tudomására jutott tények,

információk tekintetében. Természetesen nem számít bizalmas információnak a gyerek magatartásával, szorgalmával és általában a tanulmányaival kapcsolatos összes információ. Ezeket a pedagógusok minden további nélkül megbeszélhetik a szülőkkel. Nem vonatkozik titoktartási kötelezettség azokra az információkra sem, amelyek a gyerek egészségét, fejlődését veszélyeztető körülményekről szólnak. A közoktatási intézmények és a pedagógusok kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, elhanyagolása, vagy más, veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

5. ÁBRA

MEGELŐLEGEZETT BIZALOM A REFORM IRÁNT

A reform várható hatását összességében mind a szülők, mind a tanárok kedvezően ítélik meg. A szülők 89 százaléka, a pedagógusok 80 százaléka véli úgy, hogy a reform összességében kedvező hatással lesz az oktatásra.
Forrás: Double Decker, 2003. január-május

NAGYOBB SZÜLŐI RÉSZVÉTEL AZ ISKOLAI DÖNTÉSEKBEN

Számos olyan kérdésben, amelyben eddig egyedül döntött az iskola, a jövőben ki kell kérnie az iskolaszék vagy a szülők közössége, illetve a diákönkormányzat véleményét. Mindez a szülőket érintő pénzügyi jellegű döntésekre vonatkozik, amelyek során a szülők számára pénzügyi kihatású rendelkezést kívánnak hozni. Ezek közé tartozik a tankönyvek kiválasztása, a különböző felszerelések megválasztása. A jövőben az iskolának nagyobb figyelmet kell fordítania a családok anyagi helyzetére, így az iskola nem hozhat olyan döntést, amely figyelmen kívül hagyja az oda járó tanulókat, illetve szüleik anyagi helyzetét.

AZ ELSŐ HÁROM ÉVFOLYAMON CSAK A SZÜLŐ BELEEGYEZÉSÉVEL LEHET ÉVET ISMÉTELNI

Az általános iskola alsó tagozatán nem szabad sietni, az ismeretek átadásával. Nem lehet a tanítón az a kényszer, hogy már az első év karácsonyára valamennyi tanítványát megtanítsa írni, olvasni. Ezekben az években megfelelő szinten kell elsajátítani az alapvető készségeket, az írni-olvasni-számolni tudást. A gyerekek viszont ilyen kicsi korban még nagyon eltérő ütemben fejlődnek (mentális fejlettségükben például az alsó tagozaton több évnyi eltérés lehet), és sokan komoly hátrányokkal kerülnek be otthonról az iskolába. Megfelelő figyelemmel és korszerű oktatással azonban a lassabban indulók is behozzák lemaradásukat, és negyedik végére szinte kivétel nélkül el tudják sajátítani ezeket az alapvető készségeket. Ahogyan azt számos európai ország példája bizonyítja, mindez buktatás nélkül is lehetséges.

2004. szeptember 1-jétől – az első évfolyamon kezdve, felmenő rendszerben bevezetve – a tanuló az első három évfolyamon a szülő beleegyezése nélkül csak akkor utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni. Lehetőség van az évfolyam megismétlésére abban az esetben is, ha a tanuló felsőbb évfolyamba léphetne ugyan, de a szülő kéri az évismétlést. Azoknak a gyerekeknek, akiknek eredményes felkészülése szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozáson vegyenek részt. A következő években az egyéni foglalkozás fenntartó által kötelezően biztosítandó időkerete 5 százalékról fokozatosan 12 százalékra nő, és – a törvényben előírt feltételek mellett – kötelező biztosítani a fejlesztő pedagógusi munkakört.

II. A KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁBÓL ADÓDÓ TEENDŐK A 2003/2004. TANÉVBEN

A HÉTVEGE, A SZÜNET NAGYOBB MÉRTÉKBEN LEGYEN A PIHENÉSÉ

A törvény nem tiltja az írásbeli házi feladat feladásának lehetőségét, de kötelezővé teszi, hogy az iskola a pedagógiai programban határozza meg – többek között – az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok elveit és korlátait.

FELZÁRKÓZTATÓ OKTATÁS A SZAKKÉPZÉSBEN

A felzárkóztató oktatásra vonatkozó új rendelkezések figyelembe veszik, hogy ebbe az ellátási formába különböző előképzettséggel rendelkező tanulók kapcsolódhatnak be. Ez a képzési forma lehetővé teszi azt is, hogy a felzárkóztató oktatás során a tanuló megszerezze az alapfokú iskolai végzettséget, bővítve ezzel a szakképzésbe való bekapcsolódás lehetőségét.

AZ EGÉSZSÉGESEBB IFJÚSÁGÉRT

A kormány fontos célja, hogy a diákok, a fiatalok rendszeresen mozogjanak és sportoljanak. Így az általános iskola 1-4. évfolyamán biztosítani kell a mindennapos testmozgást, a törvénymódosítás ennek érdekében legalább heti 3 testnevelés órát ír elő. Az iskolai testnevelés csak akkor lehet sikeres, ha a tanórán kívül is vannak sportfoglalkozások, ezért az iskolai sportfoglalkozásokhoz a törvény időkeretet biztosít.

ALAPÍTVÁNYI, MAGÁN- VALAMINT EGYHÁZI ISKOLÁK

A módosítás figyelembe veszi, hogy a közoktatás rendszerében működnek, működhetnek olyan iskolák, amelyek az általános szabályoktól eltérően végzik nevelő és oktató munkájukat.

A törvénymódosítás szövege megtalálható a www.om.hu honlapon.

HATÁRIDŐ

FELADAT

2003. szeptember 1.

A könyvtáros tanárok alkalmazására vonatkozó rendelkezések bevezetése az általános iskolákban, középiskolákban és szakiskolákban.

2003. szeptember 1.

A tanulói heti kötelező óraszám csökkentésének bevezetése. (A tanulók heti kötelező órásszáma 2,5 órával valamennyi iskolában csökken, de szeptembertől egyelőre még csak az 5. és a 9. évfolyamon.

Ezzel párhuzamosan a kerettantervi rendelet nyári módosításával – szeptembertől még csak a 9. évfolyamon, később a 7-10. évfolyamon – a tanuló által önként felvehető tanítási órák száma heti 3-ról heti 4-re nő.)

2004. január 31.

A kollégiumok nevelőtestületei eddig az időpontig titkos szavazás keretében döntenek arról, hogy bevezetik-e a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatást vagy sem.

2004. június 30.

Ha a helyi önkormányzat által fenntartott általános iskola kevesebb, mint nyolc évfolyammal működik, a kötelező felvételt biztosító iskolával kötött megállapodásban kell rendeznie az együttműködés kérdéseit.

III. A KÖZOKTATÁS TARTALMI SZABÁLYOZÁSÁNAK VÁLTOZÁSAI

HATÁRIDŐ	FELADAT
2004. június 30.	Az óvodák, illetve az iskolák és a kollégiumok felülvizsgálják a nevelési-, illetve pedagógiai programjukat, melyet a nevelőtestület fogad el, majd ezt követően a fenntartó által megjelölt – legkorábban 2004. április 15. – határidőig megküldik a fenntartó részére jóváhagyásra, aki a jóváhagyás előtt köteles szakértő véleményét beszerezni.
2004. június 30.	A közoktatási intézmény meghatározza minőség-irányítási programját, melynek elkészítését a PTMIK Közoktatási Minőségfejlesztési Programiroda által a tanév 1. félévében kiadandó tájékoztató segíti. Az intézményi minőségirányítási programnak összhangban kell állnia a helyi önkormányzati minőségirányítási programmal.
2004. július 31.	A korai fejlesztés és gondozás valamint a fejlesztő felkészítés feladatait ellátó nem állami, nem helyi önkormányzati fenntartású közoktatási és nem közoktatási intézmények kötelesek beszerezni a működési engedélyt.
2004. augusztus 31.	Azokban a kollégiumokban, amelyekben a nevelőtestület támogatja a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatást, felül kell vizsgálni a pedagógus munkakörben foglalkoztatottak közalkalmazotti kinevezését, illetve munkaszerződését. A pedagógiai felügyelőkre, a kollégiumi nevelők új kötelező óraszámára vonatkozó rendelkezéseket akkor lehet alkalmazni, ha – a nevelőtestület döntése alapján – a kollégiumban bevezették a pedagógiai felügyelői munkakört.

A KÉTSZINTŰ ÉRETTSÉGIVEL KAPCSOLATOS FELADATOK 2003/2004. TANÉVI VONATKOZÁSAI

- A középiskolákban a részletes érettségi követelményeket is figyelembe véve tanévkezdéskor meg kell tervezni a 11. évfolyamra vonatkozó szaktárgyi – köztük a középszintű vagy az emelt szintű érettségire felkészítő – programokat.
- Érdemes kipróbálni a minisztérium honlapján megjelenő, folyamatosan növekvő számú, tantárgyanként megjelenő érettségi mintafeladatokat.
- A matematika után tanévkezdésre fizikából is eljuttatunk a középiskolákba egy középszintű érettségire való felkészülést segítő gyakorló feladatgyűjteményt, és több más tárgyból is készülöben van ilyen segédanyag.
- Az őszi folyamán minden középiskolába küldünk a pedagógusok részére a közismereti tárgyakból külön-külön vizsgatárgyanként egy útmutatót a kétszintű érettségi szerinti, 2005-ben bevezetendő vizsgáztatásra való felkészüléshez.
- Októberben indul a 2003. augusztus végén meghirdetett pályázat keretében kiválasztott képzők képzése. A középiskolai szaktanárok a tanév 2. félévétől kezdve vehetnek részt a kötelező érettségi tárgyakból a kétszintű érettségi vizsgáztatásra felkészítő, az OM által támogatott, akkreditált továbbképzéseken. Kérjük, valamennyi iskolából jelentkezzen tantárgyanként legalább egy szaktanár!

A felülvizsgált Nemzeti Alaptanterv a közoktatási törvénynek megfelelően, felmenő rendszerben, 2004. szeptember 1-jén az általános iskola első évfolyamán lép életbe. A NAT megvalósítását az Oktatási Minisztérium az egyes iskolatípusokhoz kapcsolódó választható kerettantervek, oktatási programok, programcsomagok kiadásával segíti. A kerettantervek ajánlásokat fogalmaznak meg az egyes tantárgyak óraszámára, a tananyag felépítésére, és az egyes évfolyamok közötti felosztására, továbbá az iskolatípus befejező évfolyamának végén érvényes követelményekre.

A kerettanterveket akkreditációs eljárást követően az oktatási miniszter adja ki. A nevelőtestületek a helyi sajátosságoknak megfelelően választanak az akkreditált kerettantervek közül, és az azokban biztosított szabad sávot tartalommal töltik meg.

A 2003/2004. tanév rendjéről szóló, májusban megjelent jogszabály mind szerkezetében, mind tartalmában eltér a korábbi miniszteri rendeletektől. A legfontosabb szerkezeti változás az, hogy a rendelet már nem tartalmazza a középiskolai felvételi eljárás rendjét, mivel annak kialakult stabil szabályai külön mellékletként beépültek a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló jogszabályba. A tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet melléklete csak a felvételi eljárás lebonyolításának ütemezését, a legfontosabb feladatokat és azok határidőit tartalmazza.

A 2003/2004-es tanévben a tényleges tanítási napok száma a tanítási szünetek, ünnepnapok, tanítás nélküli munkanapok figyelembe vételével 182. Az első tanítási nap 2003. szeptember 1., hétfő. A szakközépiskola és a szakiskola szakképzési évfolyamain a szorgalmi idő február első hetében is megkezdhető. A szorgalmi idő első és utolsó napját ilyen esetben az iskola igazgatója határozza meg. A szorgalmi idő alatt a nevelőtestület – a tanév helyi rendjében meghatározott pedagógiai célra – öt munkanapot használhat fel tanítás nélküli munkanapként.

2004. MÁJUSÁBAN ORSZÁGOS MÉRÉSRE ÉS ÉRTÉKELÉSRE KERÜL SOR, AMELYNEK KERETÉBEN MEGVIZSGÁLJÁK

- a) az alapkészségek meglétét (olvasás-szövegértés, matematikai eszköztudás) a hatodik, nyolcadik és tizedik évfolyamon valamennyi tanulóra kiterjedően,
- b) minden érettségire felkészítő középiskolában a tizenegyedik évfolyamon tanuló diákok tantárgyi készségeit magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, valamint – ha az iskolában tanítják – angol és német nyelv tantárgyakból a 2005-ben életbe lépő érettségi vizsgaszabályzat írásbeli vizsgaformáinak megfelelően. Valamennyi 11. osztályos tanuló egy kötelező érettségi tantárgyból tesz próbaérettségit – az általa választott szinten.

Ugyancsak első alkalommal teszi lehetővé a rendelet, hogy a középiskola és a szakiskola a kilencedik évfolyamra jelentkező nyolcadikos tanulók számára az írásbeli felvételi vizsgát központilag kiadott, egységes követelményeket tartalmazó feladatlapok alapján szervezze meg. Ez egy lehetőség, amely a középiskola és a szakiskola számára nem kötelező. Ha azonban így oldja meg az írásbeli felvételi válogatást, a megírt és kiértékelt feladatlap eredményét el kell fogadnia, s annak alapján kell a felvételtől (vagy az elutasításról), a rangsorba állításról döntenie. Bizunk benne, hogy a nyolcadikos tanulók és a felső tagozatban tanító pedagógusok, továbbá a szülők terheinek csökkentése érdekében a középiskolák és a szakiskolák túlnyomó többsége csak a központi, nem a lexikális ismereteket, hanem a készségeket mérő írásbelit veszi igénybe.

A TANÉV FŐBB ESEMÉNYEI, LEGFONTOSABB HATÁRNAPJAI:

2003. szeptember 1.	Első tanítási nap
2003. október 6.	Az aradi vértanúk emléknapja
2003. október 18. szombat	Az őszi szünet előtti utolsó tanítási nap
2003. október 20–22.	Őszi szünet
2003. október 19–26.	Összefüggő tanításmentes napok
2003. október 27. hétfő	Az őszi szünet utáni első tanítási nap
2003. december 19. péntek	A téli szünet előtti utolsó tanítási nap
2003. december 22–2004. január 2.	Téli szünet
2003. december 20–2004. január 4.	Összefüggő tanításmentes napok
2004. január 5. hétfő	A téli szünet utáni első tanítási nap
2004. január 23.	Az első félév utolsó tanítási napja
2004. január 30.	Tájékoztatás az első félév tanulmányi eredményéről
2004. február 25.	A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja
2004. április 7. szerda	A tavaszi szünet előtti utolsó tanítási nap
2004. április 8–április 13.	Tavaszi szünet
2004. április 14. szerda	A tavaszi szünet utáni első tanítási nap
2004. április 16.	A holokausztt áldozatainak emléknapja
2004. június 15.	Utolsó tanítási nap

A 2004. ÉVI TANÉV VÉGI VIZSGÁK IDEJE

Az érettségi, szakmai írásbeli vizsgák kezdő napja

- 2004. május 7-én a nemzetiségi és a két tanítási nyelvű középiskolákban
- 2004. május 10-én a középiskolákban nappali rendszerű oktatás esetén
- 2004. május 24-én a középiskolai felnőttoktatásban

A közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgák ideje: 2004. május 17-18-19.

Az érettségi szóbeli vizsgák ideje:

- 2004. június 9. és június 22. között a nappali tagozaton
- 2004. június 16. és június 30. között a felnőttoktatás nappali munkarend szerint folyó, valamint esti, levelező tagozatán.

A szakközépiskolákban, a szakiskolákban, a speciális szakiskolákban a szakmai vizsgák megtartása:

- 2004. május 10-től írásbeli rész,
- 2004. május 24-től a gyakorlati és a szóbeli vizsgák.

A másfél éves szakmai képzésben tanulók számára 2004. február 2-től kell a szakmai vizsgát folyamatosan megtartani.

A Sulinet Expressz Program elsődleges célja, hogy minél több otthonban legyen számítógép. Egy tavalyi felmérés szerint a magyar háztartásoknak csak 17 százaléka rendelkezik otthoni számítógéppel, szemben az európai átlaggal, ahol a háztartások 56 százalékában van számítógép. A számítástechnikai termékek elterjedése nélkülözhetetlen feltétele Magyarország 21. századi fejlődésének. A program legfontosabb kedvezményezettjei a diákok és a pedagógusok.

A Sulinet Expressz program 60 ezer forint adókedvezményt biztosít a pedagógusoknak amennyiben a program keretében számítógépet, számítástechnikai eszközt vásárolnak. Az adókedvezményt igénybe vehetik azok, akik a vásárlás időpontjában pedagógusigazolvánnyal rendelkeznek vagy OM azonosítóval rendelkező intézményben pedagógus, pedagógiai előadó, pedagógiai szakértő, szabadidő-szervező, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkakörben foglalkoztatottak, továbbá azok a családok, amelyek iskolás gyereket nevelnek, valamint az egyetemi, főiskolai hallgatók és oktatók.

A programban országosan több mint 1500 értékesítési hely vesz részt, amely lehetővé teszi, hogy a pedagógusok lakhelyükhöz közel szerezzék be első számítógépüket vagy fejlesszék már meglévő, elavult számítástechnikai eszközüket. A program lehetővé teszi, hogy az igényjogosult több konstrukció közül válassza ki a számára legkedvezőbbet.

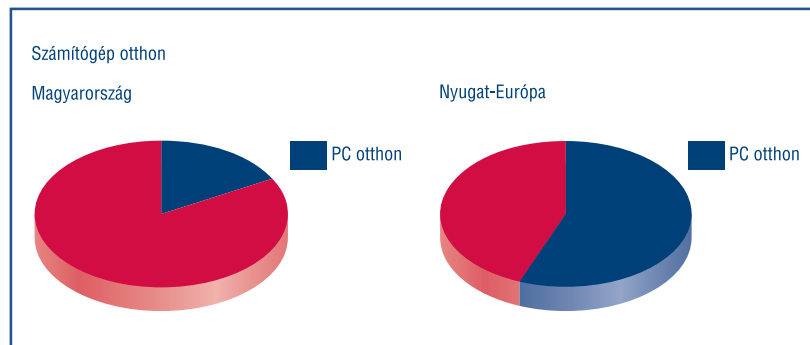
E SZERINT LEHETŐSÉG VAN

- készpénzes vásárlásra,
- áruhitel igénybevételére és
- tartósberleti konstrukció felhasználására.

A tartósberlet nagy előnye, hogy több éven keresztül lehet igénybe venni a 60 ezer forintos adókedvezményt.

A kedvezmény igénybevétele rendkívül egyszerű. Az igény jogosult pedagógusnak nincs más dolga, mint kiválasztania a számára megfelelő számítógépet és a konstrukciót, megkeresni a Sulinet Expressz programban résztvevő elárúsítóhelyet (**részletes információ található a www.ado.sulinet.hu internetes oldalon**), majd a boltban közölni az adószámát. A szükséges adminisztrációs feladatokat a bolt alkalmazottai végzik el. Ezek után csak a következő évi adóbevalláskor kell jelezni, hogy számítástechnikai eszközvásárlás címén igénybe kívánja venni az adókedvezményt.

Az Oktatási Minisztérium a Sulinet Expressz programmal szeretné elérni, hogy a magyar pedagógusok ne kerüljenek hátrányba csupán azért, mert anyagi okok miatt nem tudnak hozzájutni azokhoz az eszközökhöz, amelyek munkájuk során egyre nélkülözhetetlenebbek. A programnak köszönhetően még az ősz folyamán akár valamennyi pedagógus számítógéphez juthat.

6. ÁBRA

OTTHONI SZÁMÍTÓGÉP MAGYARORSZÁGON ÉS NYUGAT-EURÓPÁBAN

Nyugat-Európában háromszor annyi otthonban van számítógép, mint Magyarországon. A Sulinet Expressz ezt a lemaradást csökkenti.

Forrás: Külügyminisztérium, OECD, 2001

A rászoruló támogatása, és az esélyegyenlőség megteremtése a kormány egyik alapvető célja. Ennek egyik legfontosabb eleme, hogy a **rászoruló gyermekek 2003. szeptemberétől az óvodákban ingyenesen étkezhetnek**. Az intézkedés egyszerre szolgál szociális és oktatáspolitikai célokat. Hiszen eddig éppen a leginkább rászorultak voltak azok, akik – mivel nem tudták kifizetni az étkeztetés gyermekükre eső költségeit – nem járatták óvodába a gyerekeiket. Ugyanakkor a hátrányos helyzetű gyerekeket az óvoda segíti abban, hogy iskolaéveik során jobban megfeleljenek a versenyhelyzetnek, könnyebbé váljon számukra a tanulás, s ne eleve ledolgozhatatlan hátránnyal kezdjék el az első osztályt. Az ingyenes ellátásra jogosult gyermek után a fenntartó kiegészítő támogatást kap.

Az oktatási tárca tervei szerint az ingyenes ellátás tovább bővül és 2006-ra – az alsó, felső tagozatosok és a középiskolások belépésével – válik teljessé a meghatározott kategóriákban.

A kormány 2003. szeptemberétől **rászorultsági alapon, fokozatosan terjeszti ki az ingyenes közoktatási tankönyvellátást**, azaz a tankönyvhöz jutás feltételeinek ingyenes biztosítását valamennyi iskolatípusban. A kedvezményes és ingyenes tankönyvellátás finanszírozása is hasonló. Egységes 2.400 Ft/fő összegű „alaptámogatás” jár minden nappali rendszerű oktatásban részt vevő általános és középiskolai tanuló után.

2003. SZEPTEMBERÉTŐL INGYENES ELLÁTÁSRA JOGOSULT A NAPPALI RENDSZERŰ OKTATÁSBAN RÉSZT VEVŐ

1. tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos,
2. három vagy többgyermekes családban élő, továbbá az egyedülálló szülő által nevelt tanulók teljes köre, továbbá
3. az általános iskolák alsó tagozatára (1-4. évfolyam) járó, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő tanulók.

Az ingyenes ellátásra jogosult tanulók után a fenntartók 5.600 Ft/fő kiegészítő támogatásra jogosultak. A normatív támogatás felhasználása helyi döntés alapján történik azzal, hogy a nevesített kategóriák tanulói részére az ingyenes ellátást biztosítani kell. A következő években a program folytatódik. 2004-től a 3. kategóriára vonatkozó ingyenesség a felső tagozatra (5-8. évfolyam) terjed ki, majd 2005-től a középiskolák (9-13.) évfolyamaira.

A program eredményeként szeptembertől több mint félmillió, a rendszer teljes kiépülésekor pedig több, mint a diákok fele juthat ingyen tankönyvekhez.

Ma egy roma gyermeknek 50-szer kisebb az esélye a diploma megszerzésére, mint nem roma társának. Míg a fiatalság teljes korosztályának 70 százaléka érettségire jut, addig a roma fiataloknál 10 százalék sincs ez az arány. Ezt befolyásolhatja az is, hogy a magyarországi roma közösség nagy része ma a válság régiók kistélepléseiben él, s hogy a roma keresők többsége az elmúlt 15 évben elvesztette korábbi biztos munkáját. Az utóbbi évtizedekben erősödő előítéletek, nem ritkán, nyílt kirekesztéshez vezetnek. A társadalmi szempontból hátrányos helyzetű – köztük a roma – gyerekek iskolai esélyegyenlőtlenségének megszüntetése ezért kiemelt oktatáspolitikai feladat. Akik felelősségteljesen és emberségesen gondolkodnak, tudják, hogy ebből a csapdából csak segítséggel lehet kijutni.

Az Oktatási Minisztérium határozottan nemet mond az etnikai megkülönböztetésre. Magyarországon nem épülhetnek falak a gyerekek közé. Nem kerülhetnek szembe egymással a szegények és a gazdagok, a vidékiek és a fővárosiak, a vallásosak és a nem vallásosak, a romák és a nem romák. Egy Magyarország van, közös felelősségünk, hogy a társadalom ne szakadjon szét.

Az intézkedések sorában ezért kapott kiemelt jelentőséget az iskolák közötti és iskolán belüli elkülönítés nagymértékű csökkentése. Az új oktatási módszer bevezetésének lehetőségét csak integrált formában képzelhetjük el: az integrációs felkészítés kiemelt kiegészítő normatívája arra ösztönöz, hogy az alacsony iskolázottságú és jövedelmű szülők gyermekei számára egyénre szabott oktatást alakítsanak ki.

Az eddigi felzárkóztató normatíva pontosan az ellenkező hatást érte el, mint amire eredetileg létrejött: az Oktatókutató Intézet felmérése bebizonyította, hogy a felzárkóztató osztályokból a normál osztályokba való átmenet esélye igen kicsi. Többnyire azért, mert ezekben az osztályokban az oktatás színvonala jóval alacsonyabb, és az idegen nyelv, számítástechnika tanítása is sok helyen elmaradt. Az idei évtől az új elsősök után már nem is lehet igényelni a korábban erre a célra járó normatívát. Az integrációs normatívának azért lett háromszor akkora az összege (51 ezer forint), mint a felzárkóztatásra szánt összeg, mert ezzel szeretnénk a lemaradásokat minél hamarabb leküzdeni, és elismerni az integrált oktatással járó munkát.

Elengedhetetlen mindehhez, hogy az intézmények a középiskolai továbbtanulást megalapozó, az együttnevelés differenciáló eszköztárát felhasználó oktatást alakítsanak ki. Mindehhez szakmai segítséget ad az oktatási miniszter e tárgyban kiadott közleménye (A hátrányos helyzetű tanulók integrációs- és képesség-kibontakoztatási felkészítésének pedagógiai rendszere), amely azt a pedagógiai kultúrát mutatja be, amely a különböző háttérű gyerekek integrált keretek között megvalósuló nevelését eredményessé teszi.

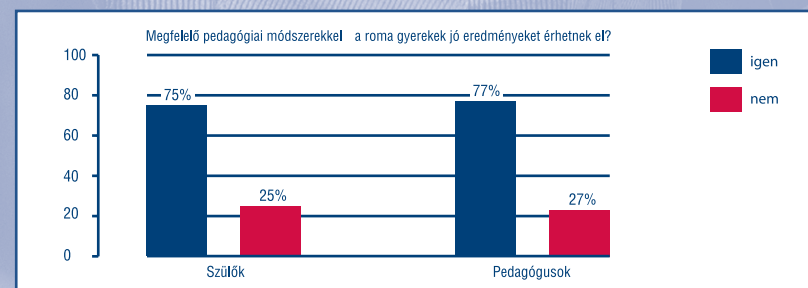
Szakmai támogató háttérrel jelent az Országos Oktatási Integrációs Hálózat alulról építkező szolgáltatási tevékenységének fokozatos kialakítása.

UTOLSÓ PADBÓL PROGRAM

Míg a fogyatékosnak minősített gyermekek aránya az Európai Unióban 2,5-3% között mozog, addig Magyarországon ez az arány 5,3%, amely az elmúlt években/évtizedben emelkedő tendenciával alakult ki. A növekedés az enyhe értelmi fogyatékos, illetve a „más” fogyatékos kategóriában a legnagyobb. A hátrányos helyzetű, a jogérvényesítéssel élni kevésbé tudó, és a roma gyermekek erőteljesen felülreprezentáltak a fogyatékosnak minősítettek között.

Az Oktatási Minisztérium ezért az esélyegyenlőség biztosítása érdekében Utolsó padból címmel kormányprogramot kezdeményez, amely az indokolatlanul enyhe értelmi fogyatékosnak minősített hátrányos helyzetű gyermekek iskolai szegregációját igyekszik rövidtávon csökkenteni, hosszú távon megszüntetni. A program keretében vizsgálat indul a kiemelt fogyatékos normatíva törvényes és célszerű felhasználását illetően. A 2003/2004. tanévben I. osztályos, speciális osztályba javasolt gyermekek felülvizsgálata zajlik, ennek eredményeképp a nem fogyatékos gyermekeket a normál tagozatokra kell beiskolázní, az ott felmerülő fejlesztési igényeik kielégítését az Oktatási Integrációs Hálózat szolgáltatásai segíthetik majd. Elengedhetetlen az enyhe fokban fogyatékosnak minősítés orvos-diagnosztikai alapjai betartásának szigorítása, az orvosi kompetencia jelenlétének biztosítása a vizsgálatoknál. A program megerősíti, segíti a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok munkáját, javítja működési feltételeiket, információs programot indít a szülők jobb tájékoztatása érdekében, és bővíti a pedagógus-kompetenciákat.

Bővebb információ: www.om.hu / a tudás mindenkié

7. ÁBRA

VAN ESÉLY AZ INTEGRÁLT OKTATÁSRA

A pedagógusok 77 százalékának, a szülők 75 százalékának az a véleménye, hogy megfelelő pedagógiai módszerekkel a roma gyerekek jó eredményeket érhetnek el az iskolában.

Forrás: Társki, 2002. december

Az Európai Tanács a 2003-as esztendő a Fogyatékkal Élők Európai Évének nyilvánította. Az idei országos közoktatási tanévnyitót ezért is rendeztük a Vakok Iskolájában. Egy társadalom fejlettsége azon is mérhető, hogy miként bánik azokkal, akik valamilyen fogyatékkal élnek, és milyen módon igyekszik integrálni őket, hogyan segíti beilleszkedésüket. Ennek egyik alapvető szempontja, hogy miként biztosítható számukra az oktatás, a tudás megszerzése. A tudás megszerzésének lehetőségét mindenki számára egyenlő eséllyel kell biztosítani.

A Fogyatékkal Élők Éve egyik elemeként az OM meghirdeti a Nyitott Iskola Programot. A programban az integrációba eddig még be nem kapcsolódott iskolák vehetnek részt, amelyek néhány napra „kinyitják” intézményeiket a fogyatékkal élő fiataloknak. A diákok közösen vehetnek részt programokon, tanítási órán, tanítási órán kívül a gyermekek megismerhetik nem látó, nem halló, mozgáskorlátozott vagy értelmi fogyatékos társaikat.

VILÁG-NYELV PROGRAM

- **2003/2004: a Nyelvtanulás Éve**
Az Oktatási Minisztérium a 2003-2004-es tanévre meghirdette a Nyelvtanulás Évét, amely a tervek szerint szeptember 26-án, több helyszínen tartott, színes programokkal indul. A rendezvénysorozat a kapcsolódó kiadványok segítségével arra szeretné felhívni a figyelmet, hogy nyelvtudás nélkül nem használhatóak azok a lehetőségek, melyeket az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk kínál.
- **A sikeres nyelvvizsgák díjának visszatérítése**
A középiskolák és szakiskolák végzős tanulóinak sikeres nyelvvizsga esetén a vizsgadíját visszatérítjük. A támogatás tanulónként egy, középfokú C típusú nyelvvizsga díjára igényelhető majd.
- **Az új nyelvi érettségi**
2005-től idegen nyelvekből is az új, kétszintű érettségi követelményei szerint tesznek vizsgát a végzős középiskolások. Azon túl, hogy teljesebb és valószínűbb képet kaphatnak majd a tanulók nyelvi szintükről, ezzel ingyen is megszerezhető lesz egy, a nyelvtudást megbízhatóan igazoló bizonyítvány.

X. NEMZETI EMLÉKEZETI PROGRAM

- **Világ-Nyelv pályázati csomag az idegennyelv-tudás fejlesztésére**
A 2003-ban meghirdetett pályázati lehetőségekre, melyek többsége a közoktatást célozta meg, 2004-ben ismét lehet jelentkezni. Ebben az évben 500 millió forint összegű támogatást nyert el közel ezer pályázó. A még nagyobb érdeklődésre számot tartó új programok jövő év januárjától olvashatók az Oktatási Minisztérium honlapján.
- **Nyelvi előkészítő évfolyam**
2004-től a gimnáziumok és a szakközépiskolák kilencedik évfolyamán lehetőség lesz egy olyan év bevezetésére, ahol a kötelező tanórai foglalkozások legalább negyven százalékában intenzív felkészítés folyik idegen nyelvekből. A fennmaradó időkeret legalább huszonöt százalékát informatikai ismeretek oktatására, a többit pedig képességlejlesztésre kell fordítani. Ezek az iskolák a tizedik-tizenharmadik évfolyamon emelt szintű oktatás keretében felkészítik a tanulót az adott nyelvből az emelt szintű érettségi vizsga letételére.

NEMZETI EMLÉKEZET PROGRAM

A Nemzeti Emlékezet Programot abból a célból indítottuk el, hogy hozzájáruljunk a tanulók történelmi ismereteinek bővítéséhez, nemzeti identitásuk erősítéséhez. A program keretén belül külön gondot fordítunk az iskola és a család történetének feltárására, az ezzel kapcsolatos dokumentumok gyűjtésére és bemutatására.

Ez év tavaszán 15 diák utazhatott el Voronyezsbe, meglátogattuk a don-kanyari katasztrófa helyszínét. Az utazókat olyan pályázaton választottuk ki, amelyre több száz pályamű érkezett. Ugyancsak pályázaton jelentkeztek a Rákóczi-szabadságharc háromszázadik évfordulójának tiszteletére rendezett lovastúra résztvevői. Ősszel vetélkedővel emlékezünk meg Deák Ferenc születésének kétszázadik évfordulójáról.

További információk: www.emlekezet.hu

ISKOLAI EMLÉKEZET PROGRAM

Az Iskolai Emlékezet Program lehetőséget ad arra, hogy az iskolák kiemelkedő pedagógusaiak tiszteletére emléktáblával jelöljenek meg egy-egy tantermet. Fontosnak tartjuk, hogy a szűkebb közösségek ismerjék meg és ápolják saját hagyományait. Legyenek tisztában az intézményükben tevékenykedő pedagógus személyiségek munkásságával, és kövessék pozitív példájukat. A programmal eddig csaknem száz névadást támogatott az Oktatási Minisztérium, a következő időszakban újabb 120 tábla avatása történik meg. Szeretnénk, ha minél több iskola csatlakozna ehhez a programhoz!

CSALÁDI EMLÉKEZET PROGRAM

A Családi Emlékezet Programhoz csatlakozók az ősz folyamán számítógépes tárolóhelyhez jutnak a program honlapján. Ez alkalmas lesz családjuk és saját maguk szöveges dokumentumainak, fényképeinek rendezésére, tárolására, és ha úgy döntenek, publikálására. Azt szeretnénk, ha ezzel olyan privát történeti gyűjtemény jönné létre, amely másutt hozzá nem férhető információkkal, értékkel ismerteti meg az érdeklődőket.

KÖZOKTATÁSI STRATÉGIA ÉS NEMZETI FEJLESZTÉSI TERV

A közoktatás **középtávú** fejlesztéspolitikája céljainak és prioritásainak meghatározását a helyzetértékelés, a vázolt jövőkép és az Európai Unió által elfogadott átfogó oktatáspolitikai célok mellett nagymértékben meghatározza még egy további elem: a Nemzeti Fejlesztési Terv. Mindezek figyelembevételével a stratégia a következő középtávú fejlesztési célokat és prioritásokat határozza meg:

- az egész életen át tartó tanulás megalapozása a kulcskompetenciák fejlesztése révén,
- az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése,
- az oktatás minőségének fejlesztése,
- a pedagógus szakma fejlődésének támogatása,
- az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának fejlesztése,

- az oktatás tárgyi feltételeinek javítása,
- a közoktatás költséghatékonyságának és irányításának javítása.

A közoktatás fejlesztési stratégiája azért nélkülözhetetlen, mert az elkövetkező időszakban az Európai Unió által nyújtott támogatások fogják képezni a közoktatás fejlesztésére fordítható források meghatározó hányadát, és ezek felhasználása alapvetően a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében történik majd.

AZ OM PÁLYÁZATAI A 2003/2004. TANÉVBEN

- Az „Információs technológia az általános iskolákban” című Phare-program 1. és 2. alprogramja 2003. júliusában került kiírásra az iskolák, illetve azok fenntartói részére
- Beruházás a 21. századi iskolába
- Példaértékű minőségfejlesztési innovációk
- Felhívás az Arany János Tehetséggondozó Program Roma Kollégiumi Alprogramjában való részvételre kollégiumok és fenntartók részére
- Pályázat az önkormányzatok és kisebbségi önkormányzatok számára hátrányos helyzetű, 8. osztályos tanulók delegálására az Arany János Tehetséggondozó Programban való részvételre
- Pályázat az Arany János Tehetséggondozó Program Roma Kollégiumi Alprogramjában való részvételre 8. osztályt végzett diákok számára
- Roma népszerű tankönyv alapjául szolgáló pályaművek megírására az 1-4. évfolyamok számára
- Iskolai egészségfejlesztési – drogprevenciós pályázat (OM- GYISM közös pályázat)
- A tanulók nyelvtanulását segítő külföldi programok támogatása
- A tanulók nyelvtanulását segítő magyarországi nyelvi táborok támogatása

XIII. KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

- Erdei Iskola 2003/2004
- SZAK 2004
- Nemzetiségi- és cigány anyanyelvi, hagyományörző és olvasótáborok megvalósítása
- Észak-amerikai tanulmányút pedagógusoknak, tankönyv-íróknak, tananyag-fejlesztőknek
- „Világ-Nyelv” program
- Pályázat társadalmi szempontból hátrányos helyzetű diákok integrált oktatásának kistérségi szintű szakmai támogatását ellátó bázisintézményi státusz elnyerésére
- Kiegészítő támogatás nemzetiségi óvodák és iskolák fenntartásához
- Médianevelési program kidolgozása
- Európai uniós rajzpályázat
- 2004. évi címzett támogatás a helyi önkormányzatok számára
- Pedagógiai lappályázat
- Gyermeklapok megjelentetése

A felsorolt pályázatokról (és egyéb, oktatást érintő pályázati lehetőségekről) a www.om.hu honlapon olvashat részletesebben.

A Nemzeti Fejlesztési Terv keretein belül a 2003/2004-es tanév folyamán (2004. január 1-től) több, a közoktatást érintő pályázat várható a következő irányvonalak mentén:

- Hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása az oktatási rendszerben
- Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek és képességek fejlesztése
- Az oktatási, képzési rendszer korszerűsítése központi programokon keresztül valósul meg
- Az oktatási infrastruktúra fejlesztése

OKTATÁSI MINISZTERIUM

cím: 1055 Budapest, Szalay utca 10-14.

telefon: 473-7000

honlap: www.om.hu

AZ OKTATÁSI MINISZTERIUM HÁTTÉRINTÉZMÉNYEI:

ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI INTÉZET (OKI)

főigazgató: Dr. Halász Gábor

cím: 1051 Budapest, Dorottya utca 8.

telefon: 1/318-62-57

honlap: www.oki.hu

A PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSI MÓDSZERTANI ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT (PTMIK KHT)

ügyvezető igazgató: Pertl Gábor

cím: 2097 Pilisborosjenő, Fő út 1.

telefon: 26/531-500

honlap: www.ptmik.hu

ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI ÉRTÉKELÉSI ÉS VIZSGAKÖZPONT (OKÉV)

főigazgató: Pósfai Péter

cím: 1054 Budapest Báthory u. 10

telefon: 1/474-7034

honlap: www.okev.hu

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM (OPKM)

főigazgató: Balogh Mihály

cím: 1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 40.

(múzeum, kiadó, tankönyvkönyvtár)

1055 Budapest, Honvéd u. 19. (könyvtár)

telefon: 1/312-6862;

honlap: www.opkm.hu

KISS ÁRPÁD ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNY (KÁOKSZI)

főigazgató: Riedlné Péter Etelka

cím: 1054 Budapest, Báthory utca 10.

telefon: 1/332-88-30

honlap: www.okszi.hu

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI INTÉZET (NSZI)

főigazgató: Nagy László

cím: 1087 Budapest, Berzsenyi D. utca 6.

telefon: 1/210-1065

honlap: www.nsz.hu

EDUCATIO KHT.

ügyvezető igazgató: Borbola István

cím: 1082 Budapest, Üllői út. 82/E

telefon: 1/477-3131

honlap: www.felvi.hu

TANULMÁNYI VERSENYEK IDŐPONTJAI

www.om.hu/tanulmanyiversenyek